

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК З

Філіп Л.О. Філіпковська
(підпис) (ініціали та прізвище)
« 31 » серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОBOB'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Теорія і практика бізнес-планування
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
28 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 073 «Менеджмент»
281 «Публічне управління та адміністрування»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Менеджмент», «Управління проектами»
«Публічне управління та адміністрування»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2020 рік

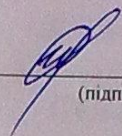
Робоча програма Теорія і практика бізнес-планування
(назва дисципліни)

для студентів за спеціальностями 073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування»

освітніми програмами «Менеджмент», «Управління проектами», «Публічне управління та адміністрування»

«27» серпня 2020 р., – 9 с.

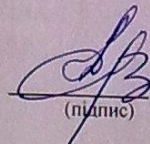
Розробник: Скачкова І.А., доцент каф. 602 , к.т.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри менеджменту (№ 602)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

А.В. Доронін
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів 4	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u>, 28 «Публічне управління та адміністрування» Спеціальність <u>073 "Менеджмент"</u> 281 «Публічне управління та адміністрування» Освітня програма <u>«Менеджмент»</u> <u>«Управління проектами»</u>, <u>«Публічне управління та адміністрування»</u> Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова
Кількість модулів 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів 2		2020/2021
Індивідуальне завдання РГР «Розробка бізнес-плану інвестиційного проекту» (назва)		Семестр
		6-й
Загальна кількість годин – 56/120		Лекції*
		24 години
		Практичні, семінарські*
		32 годин
		Лабораторні*
		годин
		Самостійна робота
		64 годин
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 4		Вид контролю
		модульний контроль, залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 56/ 64.

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати у студентів розуміння ролі бізнес-планування в діяльності підприємницьких структур та систему методичних знань з розробки бізнес-плану.

Завдання: оцінити бізнес-ідею і її відповідність стратегії бізнес-планування; оволодіти методикою розробки бізнес-планів на основі методичних і методологічних підходів бізнес-планування; узагальнити передовий досвід бізнес-планування; дати оцінку результатам бізнес-плану та інвестиційного проекту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей:**

ЗК3 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК4 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК9 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11 - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12 - Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК2 – Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

ФК3 – Здатність визначати перспективи розвитку організації.

ФК7 – Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

ФК8 – Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

ФК12 – Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання:

ПРН1 – Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН2 – Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН3 – Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН4 – Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН5 – Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН6 – Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН8 – Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН11 – Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН13 – Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН15 – Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН16 – Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН17 – Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Міждисциплінарні зв'язки: менеджмент, теорія організацій, адміністративний менеджмент, стратегічне управління підприємством.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль №1.

Змістовний модуль 1. Цілі, завдання, принципи, функції та види бізнес-планування

ВСТУП. Предмет та задачі дисципліни “Теорія і практика бізнес-планування”

Предмет вивчення і задачі дисципліни. Місце дисципліни в навчальному плані. Структура курсу. Основні поняття.

ТЕМА 1. Бізнес-планування: цілі, завдання, принципи і види

Особливості функціонування підприємства. Системний підхід в управлінні підприємством. Бізнес-план і його роль у розвитку підприємництва. Суть планування діяльності організації. Рівні планування. Види планів за строками. Принципи планування. Стратегія підприємства. Цілі бізнес-планування, завдання, виконавці. Принципи бізнес - планування. Види бізнес-планування. Функції бізнес - планів: внутрішні та зовнішні. Замовники і розробники бізнес-планів. Бізнес-ідея як інноваційна основа бізнес - планування та інвестиційного проектування. Класифікація бізнес-планів. Комп'ютерні програмні продукти, що використовуються при підготовці та аналізі бізнес-планів інвестиційних проектів (Project Expert).

Змістовний модуль 2. Структура бізнес-плану

ТЕМА 2. Методи та прийоми бізнес-планування

Методика розробки бізнес-плану. Методи і технічні прийоми використання в бізнес-плануванні. Нормативне бізнес - планування. Процес бізнес-планування і послідовність розробки бізнес-плану.

ТЕМА 3. Бізнес-план і його структура

Загальний опис фірми, цілі фірми: опис фірми; оцінка та аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища фірми; формування цілей і завдань фірми, призначення бізнес-планів. Оцінка ринку збуту: конкретизація ринку збуту; оцінка потенційної ємності ринку; методи прогнозування попиту; сегментація ринку; позиціонування товару; прогноз обсягу продажів; опис ринку збуту в бізнес-плані. Конкуренція: методи вивчення конкурентів; опис конкуренції в бізнес-плані; оцінка конкурентоспроможності фірми, її сильних і слабких сторін. Маркетинг план і його роль: планування маркетингу; стратегія маркетингу; встановлення цін на товари; розповсюдження товарів; просування товару; зміст плану маркетингу бізнес-плану. Виробничий план: виробнича програма фірми; розрахунок потреби в матеріальних ресурсах; розрахунок потреби в персоналі та заробітній платі; розрахунок на виробництво і збут продукції; визначення собівартості конкретних виробів (послуг). Управління та організації: управлінська команда; організаційна структура управління; кадрова політика і стратегія. Фінансовий план: план фінансових результатів виробничо-господарської діяльності фірми; план руху грошових коштів; баланс активів і пасивів, оцінка поточного та перспективного фінансового стану фірми; стратегія фінансування; комерційна ефективність заходів бізнес-плану (проекту).

ТЕМА 4. Оцінка підприємницьких ризиків в бізнес - плануванні

Опис підприємницьких ризиків в бізнес - плані; визначення категорії «підприємницький ризик»; класифікація підприємницьких ризиків; оцінка ризиків; оцінка втрат у зв'язку з ризиковими ситуаціями; шляхи зниження ризиків; шляхи зниження зовнішніх підприємницьких ризиків; шляхи зниження внутрішніх підприємницьких ризиків.

Модуль №2.

Індивідуальне завдання РГР «Розробка бізнес-плану інвестиційного проекту»

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти прогнозування як однієї з основних функцій управління					
ВСТУП. Предмет та задачі дисципліни	2	2	-	-	-
ТЕМА 1. Бізнес-планування: цілі, завдання, принципи і види	36	6	-	-	30
Модульний контроль	2	2			
Разом за змістовним модулем 1	40	10	-		30
Змістовний модуль 2. Структура бізнес-плану					
ТЕМА 2 Методи та прийоми бізнес-планування	14	4	-	-	10
ТЕМА 3. Бізнес-план і його структура	26	4	20	-	2
ТЕМА 4. Оцінка підприємницьких ризиків в бізнес - плануванні	28	4	12	-	12
Модульний контроль	2	2			
Разом за змістовним модулем 2	70	14	32		24
Усього годин	110	24	32		54
Модуль 2					
Індивідуальне завдання	10	-	-	-	10
Контрольний захід - залік	-	-	-	-	-
Усього годин	120	24	32		64

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Структура бізнес-плану. Характеристика підприємства, що існує або створюється. Сутність проекту, що пропонується: продукція або послуга; технологія.	2
2	Аналіз стану справ в галузі: існуюча ситуація та тенденція розвитку галузі;	2
3	Напрямок діяльності проекту та його можливий вплив на розвиток регіону (міста).	2
4	Аналіз ринку: потенційні споживачі продукції.	2
5	Аналіз ринку: потенційні конкуренти, оцінка ємності ринку.	2
6	Організаційний план і управління персоналом: відомості про власників підприємства, про керівний склад, організаційна структура. Витрати на утримання персоналу.	2
7	Виробничий план: виробничий процес; виробниче приміщення; обладнання; шляхи постачання сировини та матеріалів.	2

8	Виробничий план: обсяги виробництва. Виробничі витрати. Розрахунок собівартості продукції чи послуги.	2
9	План маркетингу. Цінова політика. Шляхи збуту. Реклама. Витрати на збут та рекламу.	2
10	Оцінка ступеня ризику: слабкі сторони підприємства; ймовірність появи нових технологій.	2
11	Фінансовий план: загальні інвестиції та джерела фінансування по роках розрахункового періоду. Розрахунок залишкової вартості основних засобів по роках розрахункового періоду.	4
12	Фінансовий план: звіт про прибуток та збитки.	4
13	Фінансовий план: звіт про потоки готівки для фінансового планування; розрахунок точки беззбитковості та побудова фінансового профілю проекту.	2
14	Визначення показників ефективності проекту: чистий грошовий потік та дисконтований грошовий потік. Внутрішній коефіцієнт ефективності.	2
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1 – Система інвестиційних бізнес-проектів та їх класифікація. Відмінні ознаки інвестиційного бізнес - проекту.	30
2	Тема 2 – Особливості галузевого бізнес-планування (виробництво продукції, роботи, послуги)	10
3	Тема 3 – Товари та послуги: формування асортименту товарів і послуг; товарна політика фірми; життєвий цикл товару та його вплив на товарну і маркетингову політику фірми; типи конкурентних переваг і формування стратегії конкурентоспроможності; опис товарів і послуг в бізнес-плані	2
4	Тема 4. Опис підприємницьких ризиків в бізнес - плані; визначення категорії «підприємницький ризик»; класифікація підприємницьких ризиків.	12
	Разом	64

9. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи за тематикою, затвердженою на засіданні кафедри 602: РГР «Розробка бізнес-плану інвестиційного проекту»

10. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

11. Методи контролю

Поточний, підсумковий контроль, семестровий контроль (залік).

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	4	0...14
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	4	0..16
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Виконання і захист РР	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з двох теоретичних запитань та одного практичного. Максимальна кількість балів за кожне питання: 30, 30, 40 (сума – 100 балів).

12.2. Якісні критерії оцінювання

знати:

- законодавчі та нормативні акти, положення, типові методики розробки бізнес-планів;
- методи та технічні прийоми бізнес-планування;
- теоретичні основи сучасного бізнес-планування;
- комп'ютерні програми з бізнес-планування і вміти користуватися ними.

вміти:

- творчо використовувати отримані теоретичні знання з бізнес-планування в процесі подальшого навчання відповідно до навчальних планів підготовки і самостійно застосовувати їх у практичній розробці бізнес-планів;
- деталізувати, систематизувати і моделювати показники в бізнес-плануванні;
- застосовувати методи бізнес-планування на практиці

мати навички:

- самостійного оволодіння методами бізнес-планування та застосування цих знань у практичній розробці бізнес-планів.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати індивідуальні завдання та здати тестування. Знати класифікацію наук, види наукової діяльності студентів, методи планування і прогнозування науки і економіки; основи методології НДР; методику НДР (етапи проведення досліджень; планування експерименту, підготовку і проведення експериментів, узагальнення і обробку експериментальних даних, порядок оформлення і захист результатів дослідження; основи бібліографії; систему організації труда наукових співробітників;

Добре (75-89). Твердо опанувати перелік знань та умінь, захистити всі індивідуальні завдання, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу. Мати уяву про принципи

взаємодії між урядовими, науково-дослідницькими організаціями та бізнесом на прикладі найбільш розвинутих країн світу.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати засоби підвищення ефективності науково-дослідного труда.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Теорія і практика бізнес-планування" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т"; розроб. І. А. Скачкова. - Харків, 2019. - 85 с. - режим доступу – http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/Teoriya_Praktika_Biznesplanuvannya.pdf, що містить: план-конспект лекцій, методичні вказівки до практичних занять, методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи, тести для контрольних заходів, рекомендована література, інформаційні ресурси

14. Рекомендована література

Базова

1. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге/ С.Ф. Покропивний, С.М. Соболев, Г.О.Швиданенко, О.Г. Дерев'яно. – К.:КНЕУ, 2002. – 379 с.
2. Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. – К. : Знання, 2013. – 173 с.
3. Барроу К. Бізнес-план : практичний посібник / Барроу К., Барроу П., Браун Р. ; пер. з 4-го англ. вид. – К. : Знання, 2005.
4. Василенко В.А., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 396 с.
5. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч. пос. –Вид. 2-ге, дод. / С.Ф. Покропивний, С.М. Соболев, Г.О. Швиданенко, О.Г. Дерев'яно. – К.: КНЕУ, 2002. – 379 с.

Допоміжна

1. Кучеренко В. Р. Бізнес-планування фірми: Навчальний посібник / В. Р. Кучеренко, В. А. Карпов, О. С. Маркітан.– К.: «Знання», 2006.– 423 с.
2. Карпов В.А. Планування та аналіз підприємницьких проєктів. – Одеса: ОНЕУ, 2014. – 243 с
3. Агафонова Л. Г. Підготовка бізнес-плану : [практикум] / Л. Г. Агафонова, О. В. Рога. – К. : Знання, КОО, 2008.
4. Лаврів Л. А. Планування діяльності організації : навчальний посібник / Л.А. Лаврів. – Тернопіль : Крок, 2013. – 320 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print1382613528661298> Закон України «Про вищу освіту»
2. Національна бібліотека України: <http://nbuv.gov.ua>
3. Наукова періодика України <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
4. Законодавство України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
5. Центр навчальної літератури: www.cul.com.ua
6. Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua